

**ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА
НА ТП „ ДЛС ВИТОШКО- СТУДЕНА“
(в изпълнение на Критерий 4.5 от националния FSC-стандарт)**

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И МЕРНИ ЕДИНИЦИ В ТЕКСТА

АД	Акционерно дружество
БТ	Бюро по труда
ГФ	Горски фонд
ДАГ	Държавна агенция по горите
ДГС	Държавно горско стопанство
ДФФ	Държавен горски фонд
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЗГ	Закон за горите
ЗТ	Защитена територия
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
ИЦ	Информационен център
КНСБ	Конфедерация на независимите синдикати в България
ЛТУ	Лесотехнически университет
ЛУП	Лесоустройствен проект
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НАП	Национална агенция по приходите
НДГП	Недървесни горски продукти
НОИ	Национален осигурителен институт
НП	Национален парк
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОСВ	Оценка на социалното въздействие
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РДГ	Регионална дирекция по горите
СЛРБ	Съюз на ловците и риболовците в България
FSC	Forest Stewardship Council (Съвет за стопанисване на горите)
SWAT	Strengths – Weaknesses – Opportunities – Threats (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)
дка	декар (1 дка = 1000 м ²)
ха	хектар (1 ха = 10 дка)
м³	кубически метър
с.	село

Понятия, използвани в доклада

Оценка на социалното въздействие	Процес на анализ, мониторинг и управление на желаните и нежелани социални последици, както позитивни така и негативни, резултат на планирани интервенции (политики, програми, планове, проекти) и всякакви процеси на социална промяна в резултат на тези интервенции. Основната му цел е да доведе до по-устойчива и хармонична биофизична и човешка околна среда.
Заинтересовани страни	Човек или организация, които имат законен интерес от дейността на ТП "ДЛС Витошко-Студена. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.
Анализ на вторична информация	Метод за събиране на информация, при който се прави преглед на вече налични източници. Такива могат да бъдат доклади, анализи и др.
Дълбочинно интервю	Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търси се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. респондент.
Групова дискусия	Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко респондента едновременно (6-10 души). Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

I.1. ОБЩИ СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕГИОНА

ТП ТП "ДЛС Витошко- Студена попада в обхвата на две области и три общини. В област Перник на част от територията на община Перник и община Радомир и област София област – част от община Самоков. От община Перник на територията на ТП ДЛС Витошко- Студена попадат 6 населени места(с.Кладница, част от с.Рударци, част от с.Студена, част от с.Боснек и с. Чуйпетлово). Само в село Кладница има училище, което е защитено.

От община Радомир на територията на стопанството попада част от едно населено място-с.Горна Диканя.

От община Самоков, на територията на ТП ДЛС Витошко –Студена попада едно населено място-с. Ярлово.

По данни на ГРАО към 2015г. общият брой на населението във всички населени места , попадащи в територията на стопанството е около 3500 човека.Населените места с по-голям брой жители са с.Рударци (1400жители), с.Кладница (жители) и с. Ярлово (450 жители), а с най-малко жители е село Чуйпетлово - едва 25.

По- голямата част от населението е в пенсионна възраст,по –голям брой жители в трудоспособна възраст има в селата Рударци и Кладница. Основни училища има в с.Кладница и с.Ярлово, същите имат статут на защитени училища.

В тези населени места няма създадени условия за трудова заетост, населението в трудоспособна възраст работи в гр. Перник или в гр.София.

Анализът на протичащите демографски процеси в населените места дава основание да се направи изводът, че само селата с по-голям брой жители разполагат с човешки ресурс за развитие в средносрочен план. По отношение на дългосрочното планиране влияят негативната тенденция на застаряване на населението, изключение правят селата Кладница, Рударци и Студена, поради факта , че се намират в Близост до столицата – гр.София и общинския център- гр.Перник и поради това, че имат добре развити пътна инфраструктура и обществен транспорт.

I.2. МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ

Населените места , попадащи в териториалния обхват на дейност на ТП ДЛС Витошко-Студена граничат с горските територии и предвид това, че територията на стопанството попада почти изцяло на територията на ПП „Витоша“ ловното стопанство е важно и доходно средство за хората в района. Дейността се осъществява в следните направления:

- Охрана и възпроизводство на горски ресурси.
- Ловно-стопанска дейност
- Екологосъобразно ползване на горските ресурси.

Природните дадености са благоприятни за развитието на различни видове туризъм.

Основните очаквания на обществото към горския сектор, в частност ТП "ДЛС Витошко-Студена":

- Устойчиво управление на наличния ресурс;
- Задоволяване на нуждите на местното население от дърва за битови нужди;
- Справяне с проблема с незаконните сечи;
- Осигуряване на суровина за местните дървопреработвателни предприятия; и
- По-тясно интегриране на целите свързани с управление на горите с другите приоритетни сектори на местната икономика, най-вече туризма.

I.3. ЮРИДИЧЕСКИ СТАТУТ НА ТП "ДЛС ВИТОШКО- СТУДЕНА"

ТП "ДЛС Витошко- Студена" е териториална структура на ЮЗДП- Благоевград за осъществяване стопанисването на държавния горски фонд и охраната на горите и земите от горския фонд. ЮЗДП- Благоевград е самостоятелно юридическо лице със статут на държавно предприятие по силата на чл. 163, от ЗГ. Съгласно ЗГ, основният предмет на дейност ТП "ДЛС Витошко- Студена" е:

1. Изпълнение на горскостопански план в държавни горски територии (ДГТ) чрез:
  - възпроизводство на горите и земите от ДГТ и извършване на свързаните с това дейности;
  - ефективно ползване на дървесина и на недървесни и други горски продукти от горите и земите от ДГТ, както и търговия с тях;
  - организиране и провеждане на противопожарни мероприятия в горите и земите от горския фонд;
  - поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях.
2. Управление на горите от ДГТ.
3. Организиране и провеждане на лесозащитни и противоерозионни мероприятия в горите и земите от ГТ;
4. Проектиране и строителство в горите и земите в ДГТ;
5. Охрана на горите и земите от ГТ и опазване на дивеча и рибното богатство;
6. Придобиване на гори и земи от ГФ.

ТП "ДЛС Витошко- Студена има правомощията да осъществява и други дейности, в т. ч. туристическа, рекламна и външнотърговска дейност.

Основни органи на управление на ДЛС е ЮЗДП ДП гр.Благоевград и директорът на ДЛС.

I.4. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТП ДЛС ВИТОШКО- СТУДЕНА И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

ТП "ДЛС Витошко- Студена" носи името на бившето село Витошко и язовир Студена, където е седалището на неговото административно управление. На североизток граничи с ДГС „София“, на югоизток с ДГС „Самоков“ на югозапад с ДГС „Радомир“. Общата площ на стопанството е 12 905 ха.

Разпределението на общата площ на ДГС по вид на земите е посочено в Таблица N 2

Таблица N 2: Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	%	Площ, ха
Залесена площ	70.3	9 066
Недървопроизводствена площ	29.7	3 839
Общо:		12 905 ха

Разпределението на залесената площ по вид на горите е дадено в Таблица N 3

Таблица N 3: Разпределение на залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ, ха
Иглолистни	2693
Широколистни високостъблени	1170
Широколистни издънкови за превръщане	4920
Широколистни нискостъблени	83
Общо:	8865 ха

Естествената растителност в подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела е представена от чисти и смесени насаждения от бук, благун и цер, с участие в състава единично или с по 1-2 десети на много други дървесни видове като клен, габър, трепетлика, явор, горскоплодни и други, които са техни спътници. Тези насаждения имат производителност от II до V бонитет в зависимост от месторастенията, които обитават.

Естествената дървесна растителност в подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч е представена главно от чисти или с преобладание на бук насаждения, от I до V бонитет. Зрелите букови насаждения са малко, но са добре възобновени по естествен път. Характерна особеност е, че естественият подраст, в зависимост от семеносните години, се разделя на два подетажа, а именно: 10-15 годишен с височина 2÷3 м и 2-3 годишен с височина 0.1÷0.2 м. Често е разположен групово, в резултат от неравномерния строеж на насажденията. На много места единично в състава на буковите насаждения се срещат габър, явор, клен, трепетлика, череша и други.

Естествената дървесна растителност в подпояса на горнопланинските смърчови гори е пръсната на отделни малки по площ насаждения всред високопланинските пасища, скални комплекси, каменни реки, поляни и мочури. Тук се намират единствените за района естествени смърчови насаждения, които се намират над горната граница на гората, на стръмни терени с голямо скално покритие. Те са особено жизнени, като се имат предвид тежките климатични и лесорастителни условия, при които се развиват.

Общият запас на стопанството се оценява на 1 236 855 м³ (без клони), общият среден годишен прираст (без клони) е 20 711 куб. м, а размерът на допустимото годишно ползване е 14 146 м³.

Стопанисването на горите на територията на ДГС се основа на 10 годишен Горскостопански план (ГСП) изготвен през 2018 г. от Нишава К и Т ООД. Основни цели на стопанисването на горите с дървопроизводителни и средообразуващи функции е максимално производство на строителна дървесина с високи качества от единица площ, като се използва най-рационално почвеното плодородие, без да се нарушават водоохранните и почвозащитни функции на гората.

Направленията за стопанисване на горите са различни и общо взето зависят най-силно от тяхната функционална група. Съвсем схематично представени са следните: средообразуващи функции и добив на качествена дървесина, водоохранни и почвозащитни функции, защитни, естетични, здравно – хигиенни и други полезни функции, реализиране на странични ползвания и други. Възприетите принципи за устойчиво развитие на горите са следните:

- Стопанисването да се извършва съобразно съвременните принципи на природосъобразно лесовъдство, т. е.:
- Естественото възобновяване да се предпочита пред изкуственото, навсякъде, където това е възможно и лесовъдски обосновано и да не е по – малко от 90% от текущото възобновяване на гората.
- Дървесните видове да съответстват на месторастенията.
- Да се опазва и разширява биоразнообразието на всички нива.
- За намиращите се в гората растения и животни да се създават, подобряват и запазват необходимите жизнени пространства.
- Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват разновъзрастна структура на гората и гарантират устойчиво изпълнение на дървопроизводителните, охранните, средообразуващите, социалните и други функции на гората едновременно и постоянно.
- Обемът на годишното ползване да не надхвърля предвиденото по ГСП, да бъде балансирано по видове сечи съгласно ГСП и равномерно разпределено по цялата територия на горскостопанските единици.
- При реализиране на ползването трябва да се опазват почвите и насажденията, както съществуващата, така и изградената нова пътна инфраструктура.
- Отгледни сечи: предпочитаните отгледни сечи са базирани на индивидуалния отбор на дърветата с доминиране на комбинирания метод (отстраняват се нежелани екземпляри,

които конкурират, или пречат на желаните), гарантиращи устойчивостта и биоразнообразието на горите.

I.5. ВИДОВЕ СОБСТВЕНОСТ

Възстановяването на собствеността на горите и земите в ГТ в обхвата на ТП "ДЛС Витошко- Студена" на този етап се счита за приключило. Разпределението на територията по вид на собствеността, е представено в Таблица N 4.

Таблица N 4: Територия и дялове по вид на собствеността на ТП "ДЛС Витошко- Студена

Вид собственост	Територия (ха)	Дял (%)
Държавни горски територии	9958	77.2
Общински горски територии	1083	8.4
Частни гори	1712	13.3
Съсобственост	3	0.0
Вр. стопанисвани от общината	76	0.6
Религиозни	52	0.4
Юридически лица	11	0.1
ОБЩО:	12897	100 %

I.6. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП ТП "ДЛС Витошко- Студена

Списък на идентифицираните заинтересовани страни за ТП "ДЛС Витошко- Студена е представен по-долу. Той не претендира да е изчерпателен, за това основните взаимодействия са анализирани за групите заинтересовани страни.

Местно самоуправление

Общинска администрация Перник, Радомир и Самоков

Държавни структури

Регионална дирекция по горите – Кюстендил и София

Дирекция Природен парк „Витоша“

Областна администрация – Перник и София-област

Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури

Регионална инспекция по околна среда и води – Перник и София

Басейнова дирекция Западно – Беломорски район – Благоевград

Служба „Пожарна и аварийна безопасност и защита на населението“

Структури на Национална служба „Полиция“

Гражданска защита

Общинска служба земеделие и гори

Бюро по труда

Фирми от горския сектор

Фирми ангажирани в дърводобива

Фирми ангажирани в търговията с дървесина

Фирми ангажирани в лесокултурни дейности

Фирми ангажирани в добива/ изкупуването на НДГП
Дървопреработвателни предприятия

НПО

СЛРБ/ловни дружинки
Туристическо дружества (БТС, БПС)
Екологични организации (WWF, АПБ, Балкани, БФБ)

Недържавни собственици на земи и гори от ДГФ

Физически лица
Община
Манастири
Частни лесовъди

Туристически бизнес

Хижи, къщи за гости

Местно население

Събирачи на не-дървесни горски продукти за лична употреба

I.7. ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Както бе споменато по-горе дейностите на ТП ДЛС Витошко- Студена са регламентирани в Закона за горите и прецизирани в ГСП. В Таблица N 5 е дадена възможното въздействие от осъществяваните дейности върху отделните групи заинтересовани страни. Би следвало да се има в предвид, че взаимодействията могат да бъдат както отрицателни, така и положителни.

Таблица N 1: Видове дейности на ТП ДЛС Витошко- Студена и групи заинтересовани страни, с които си взаимодейства при изпълнението им

Дейност	Взаимодействие
Управление на горите от ДГТ	Всички
Възпроизводство на горите и земите от ДГТ и извършване на свързаните с това дейности	Местно население Община Фирми ангажирани в лесокултурни дейности
Ползване на дървесина и търговия	
• Търгове за добив и продажба на дървесина	Фирми ангажирани в дърводобива Фирми ангажирани в търговията с дървесина Дървопреработвателни предприятия
• Дърва за огрев за местното население и социално слаби граждани	Община Местно население НПО
Ползване на недървесни и други горски продукти и търговия с тях	
• НДГП	Фирми ангажирани в добива/изкупуването на НДГП

	Събирачи на не-дървесни горски продукти за лична употреба
• Паша на животни	Местно население
Охрана на горите и земите в ГТ	Държавни структури Община Недържавни собственици Местно население Частни лесовъди
Организиране и провеждане на противопожарни мероприятия	Държавни структури Община Недържавни собственици Местно население
Стопанисване и ползване на дивеча в дивечовъдните участъци, и опазване на дивеча и рибното богатство	СЛРБ Ловно стопански сдружения и ловни дружини
Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях	Местно население Община НПО
Организиране и провеждане на лесозащитни и противоерозионни мероприятия	Държавни структури Община Местно население
Създаване на гори върху земеделски територии	Община Местно население
Придобиване на гори и земи в ГТ	Община Местно население Туристически бизнес
Други	

I.7.1. Управление на горите от ДГТ

През последните години консултираните заинтересовани страни отчитат завишен контрол в горите, управлявани от ТП ДЛС Витошко-Студена. Особено впечатление правят усилията за опазване на дивеча в района.

В процеса на одобряване на ГСП, според изискванията на закона, са правени две лесоустройствени съвещания, на които са поканени и присъствали основните заинтересовани страни (документирано с протоколи).

Информация от ГСП по конкретни въпроси свързани със стопанисване на недържавните гори се предоставя срещу минимално заплащане. По принцип ГСП може да се ползва на място безплатно като достъпът е свободен. На база на проведените разговори с различни заинтересовани страни не бе констатиран проблем с достъпа до ГСП.

ТП ДЛС Витошко- Студена има утвърден механизъм за постъпване и разглеждане на оплаквания, мнения, коментари и препоръки от страна на заинтересованите страни. До сега е имало единични сигнали за нарушения в горите, на които ДЛС е реагирало своевременно.

I.7.2. Възпроизводство на горите и свързаните с това дейности

Провежданите лесокултурни дейности – почвоподготовка, залесяване, отглеждане на горските култури и производството на фиданки е финансирано от Фонд инвестиции в горите. Отглеждането на младите насаждения се финансира от стопанската дейност. Естественото възобновяване в района е добро, поради което площите за залесяване са малки – предимно усвоени короядни петна. Годишно се залесяват средно по 50 дка. Това от една страна е икономически по-ефективно, а от друга и по природосъобразно.

На този етап не са идентифицирани практики свързани с възпроизводството на горите, които да имат негативно влияние в социален аспект. Както навсякъде и тук дейностите по залесяване се ползват с висока обществена подкрепа.

I.7.3. Ползване на дървесина и търговия

Ползването и търговията с дървесина е една от основните дейности в ДЛС, като преобладаваща част се осъществява с бригади на стопанството.

Средно годишното ползване е регламентирано в ГСП и количествата с посочени в Таблица N 6.

Таблица N 6: Средно годишно ползване по ЛУП

Площ	Стояща маса	Едра строителна дървесина	Средна	Дребна	Дърва
345 ха	14146 м ³	2946 м ³	3325 м ³	470 м ³	6313 м ³

Основни ползватели на дървесина са: "Дървоекспорт", "Фагус" ООД, "Кроношпан България" АД, "Фабрика за хартия" гр. Стамболийски и частни лица. Според оценката на ДЛС добивите от горите, задоволяват частично потребностите на ползвателите на строителна дървесина и напълно нуждите на местното население от дърва за огрев.

От страна на местните хора няма сериозни оплаквания по отношение на предоставяните количества на дърва за огрев и строителен дървен материал. От страна на ДЛС е налице разбиране и се правят „компромиси“ по отношение закъснели заявки и допълнително заявени количества в рамките на утвърдения лимит. Основните оплаквания на местните хора са свързани с времето на добиване (основно есенно време), което според някои не дава възможност на дървата за огрев да изсъхнат, необходимостта от предварително заплащане на заявените количества и понякога затруднения достъп до местата, определени за дърводобив.

I.7.4. Ползване на недървесни и други горски продукти и търговия с тях

Дейността на ДЛС, свързана със страничните ползвания на горите включва:

Издаване на разрешителни за събирането на НДГП (гъби, горски плодове, билки);

Регламентиране на места за паша на животни (овце, крави, кози).

В горите и земите на ТП ДЛС „Витошко-Студена“ се разрешава паша на едър и дребен добитък върху площ от 4 916.6 ха. На тази площ могат да пасат средногодишно по 3 933 броя едър, или 19 666 броя дребен добитък, или комбинация от тях.

От наличните дивечови ливади и някои поляни, извън блоковете за паша се предвижда да се добиват по около 5 тона сено средногодишно.

От горските площи стопанисвани от ТП ДЛС „Витошко-Студена“, могат да се добиват известни количества билки (липов цвят, бял равнец, кантарион, риган, подбел, мащерка и други), горски плодове (черни и червени боровинки, малини, диви ягоди, шипка, дренки и други), и гъби (манатарка, пачи крак, тръбенка, рижийка, сърнела, сърненка, пънчушка, коралки и други), най-вече за нуждите на местното население.

I.7.5. Охрана на горите и земите в ГТ

Една от основните функции на ДЛС, при това със сериозно социално измерение, е осъществяването на охрана и контрол. Охранителната функция се упражнява върху горите и реките, а контролната – върху всички институции, фирми и отделни индивиди, изпълняващи една или друга дейност в горите.

Територията на ДЛС правилно е разделена на 2 горско-стопански участъка и на 8 охранителни участъка, като големината и броя на охранителните участъци е определен от директора на стопанството, съобразно обема на предвидените мероприятия и опасността от нарушения.

Дейността на ДЛС по отношение на контрола и охраната на дейностите в горите включва:

- Контрол и охрана на управлението и дейностите в горите;

- Охрана от незаконна сеч, браконьерство и др.;
- Охрана от пожари.

Всички преминаващи превозни средства транспортиращи дървесина биват спирани за задължителна проверка на редовността на превозната документация.

I.7.6. Организиране и провеждане на противопожарни мероприятия

През последната година сериозни пожари не е имало, тъй като е малък дела на обработваемите земи и стърнищата на територията на ДЛС, от където най-често тръгват горските пожари. По отношение на втория най-голям източник на пожари – лагерните огнища, в ДЛС систематично се обособяват туристически огнища на безопасни места.

Дейността по охраната на горите от пожари се осъществява съвместно с кметските администрации. ДЛС разполага с високопроходим специализиран автомобил, който покрива нуждите не само на стопанството, но и активно участва при потушаване на горски пожари в съседни стопанства.

I.7.7. Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях

При изготвяне на настоящето проучване не са идентифицирани проблеми с опазването на околната среда. Като проблем според местните хора се очертават нападенията на вълци и мечки върху частните стопанства. По този проблем е създадена съвместна организация между ДЛС, ДПП Витоша и Регионалната инспекция по опазване на околната среда и води (РИОСВ) – Перник, които са отговорни за осъществяването на контрол по отношение опазването на биоразнообразието и управлението на ЗТ.

I.7.8. Придобиване на гори и земи от ДГТ

В района няма случаи на замяна на гори от територията на ТП ДЛС Витошко- Студена срещу гори в други, „по-привлекателни“ райони на страната или обратното. Въпреки, че решението за такива замени е извън правомощията на ДЛС се препоръчва в случай на такива да се информира обществото поради значимия интерес към проблема.

I.8. ПОЛИТИКА НА НАЕМАНЕ, ОБУЧЕНИЕ И ЗАЩИТА НА ИНТЕРЕСИТЕ НА ПЕРСОНАЛА

Щатната бройка на служителите в ТП ДЛС Витошко- Студена е 20, като отделно в стопанството са наети дърводобивни работници. Наемат се както местни хора, така и от по-далечни населени места с оглед близостта до София и Перник, където заплащането е значително по-високо отколкото в горския сектор.

Едно от необходимите условия за постъпване на работа е наличието на специализирано образование – средно специално (Професионална гимназия по горско стопанство) и/или висше (ЛТУ) в зависимост от заеманата длъжност. Текучество на кадри не се наблюдава, тъй като ги задържа сигурността на „държавната работа“ и високото ниво на управление в ДЛС. Въпреки това, обезпечаването на кадри с висше лесовъдско образование към момента е проблем. Като добра практика бе определено обявяването на свободните работни места в самото стопанство. След постъпване на работа на работещите се предоставя Длъжностна характеристика и преминават допълнително обучение по отношение изпълнението на конкретните им задължения по отношение осигуряване на правилно провеждане на дейностите по ГСП. Горските и ловните стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие.

По отношение на повишаването на квалификацията, служителите на ДЛС участват в различни обучения. Всяка година се провеждат съвещания и обучения по въпроси, касаещи лесовъдството, лесозащитата, горската педагогика. Също така служителите занимаващи се със счетоводство и контрол участват в специализирани курсове за информиране за последните промени в релевантното законодателство.

Ръководството на ДЛС редовно участва в периодични срещи на централно ниво, на които то бива информирано за промените в горското законодателство и новите изисквания от ЦУ, МЗХГ и ИАГ. След това, на оперативни срещи информацията се свежда до познанието на останалите служители.

При постъпване на работа, а и на всеки 3 месеца се прави инструктаж по охрана на труда, за който се води отчетност в специална книга. Води се регистър за трудовите злоупотреби. През последните години инциденти със служители на ДЛС не е имало.

Съгласно „Наредба № 3 /15.02.2012г. за определяне на вида, отличителните знаци, усвояването и реда за получаване, сроковете за износване на униформното теренно облекло от служителите в ЮЗДП, нейните структури, специализираните териториални звена и държавните предприятия по чл. 163 от ЗГ“ на служителите на ДЛС се предоставя представително и уноформено облекло, а работниците се предоставя работно и защитно облекло.

Като цяло основните оплаквания на служителите са свързани с натовареността в работата.

I.9. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОПРЕРАБОТВАТЕЛНИТЕ ФИРМИ В РЕГИОНА

Нагласите на дървопреработвателни фирми в района относно взаимодействията им с ДЛС са изцяло положителни. Всеобщо изразено е мнението, че ДЛС работи коректно. Фирмите се явяват на търговете за закупуване на дървесина, организирани от ДЛС на свободни начала в условията на свободна конкуренция.

Частично като проблем се сочи недоброто състояние на част от горските пътища, което затруднява и оскъпява транспорта на дървесина. Част от дърводобивните пътища са възстановени през последните години.

Като предизвикателство е посочено изискването на ДЛС за пълно екипиране със защитно облекло на работниците на стопанството и фирмите.

I.10. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С НЕДЪРЖАВНИТЕ СОБСТВЕНИЦИ НА ГОРИ

Реституцията на горите и земите от горските територии на ТП ДЛС Витошко- Студена на този етап може да се счита за приключила. Съществени проблеми с о

I.11. УЧАСТИЕ НА ДЛС В МЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ

Участието на ДЛС в местни инициативи е ограничено.

I.11.1. Осигуряване на дърва за огрев и дървен материал за местното население

Това е най-разпознаваемата полза от дейността на ТП ДЛС Витошко- Студена за местното население. Поради високата степен на зависимост (почти 90%) на местното население от дърва за огрев и дървен материал, тя и в бъдеще ще бъде ключова за определяне на отношението на местните хора и общинска администрация към ДЛС. Към момента няма индикации за съществуващи проблеми в тази област.

I.11.2. Осигуряване на поминък чрез дейности, свързани с горите.

Възможностите за трудова заетост в региона на ТП ДЛС Витошко- Студена са силно ограничени. Традиционното за региона животновъдство е силно намаляло в последните 10 – 15 години. Населените места в района са с предимно рекреационен характер за работещите в съседните големи градове.

I.11.3. Странични ползвания на горите

Местните хора не са зависими пряко от използването на горите като източник на НДГП. Такива в региона се събират по-скоро за лично ползване, поради което в бъдеще не следва да се очаква конфликт в това отношение. Ако такъв възникне, то той по-скоро би бил свързан с недоброръчен начин на събиране и унищожаване на тези ресурси.

Възможен би бил конфликт с фирмите занимаващи се изкупуването на НДГП от гледна точка засилване на контрола от страна на ДЛС. Както стана ясно, фирмите често злоупотребяват с даденото в закона право за свободно събиране за лични нужди.

I.11.4. Осигуряване на условия и територии за лов и риболов.

Ловът е традиционно занимание за местните хора, въпреки че отворени за лов са предимно съседните на ДЛС горски територии. По всеобщо мнение в момента дивечът в региона се увеличава и за него се полагат необходимите грижи благодарение на дейността и усилията на ДЛС.

I.12. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОПРЕРАБОТВАТЕЛНИ ФИРМИ

Основните очаквания на частния бизнес са свързани най-вече с увеличаване на количествата и качеството и запазване на цените на добиваната от ДЛС дървесина. Това би означавало повече работа и по-висока икономическа сигурност за тях.

Ако за местното население и администрация гората е стратегически регионален ресурс за постигане на социално-икономически просперитет, то частните фирми имат самочувствието на посредник между тях и реализацията на този потенциал. В този смисъл частния бизнес разглежда ДЛС като партньор и гледа на гората по-скоро като на източник на икономическа сигурност и перспектива за развитие.

II. СПЕЦИФИЧНИ ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИЯ ЕФЕКТ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП ДЛС ВИТОШКО- СТУДЕНА

Подобряването на социалният ефект от дейността на ТП ДЛС Витошко- Студена изисква качествено нов тип ангажираност и ниво на работа със заинтересованите страни и особено местните хора в общността. Това може да се реализира в няколко главни направления.

ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА НА ДЛС

Високите оценки дадени от заинтересованите страни за дейността и ръководството на ДЛС не трябва да се приемат като нещо „дадено“, а трябва да се доказват в ежедневната дейност. В хода на оценката се набелязаха някои възможности за подобряване на дейността на ДЛС по посока на:

- Диверсифициране на приходите на ДЛС – Към настоящият момент приходите на ДЛС са почти на 100 % зависими от продажбата на дървесина. Макар тази основна приходна част в бюджета да се запази, разнообразяването ѝ би дало значително по-голяма гъвкавост и повишаване на финансовите резултати. Едно от добрите намерения в тази насока са планинските спортове и алтернативният туризъм с различните му ползи.
- Социални придобивки и икономическо стимулиране на работещите в ДЛС. Биха могли да се преценят възможностите за повишаване на социалните придобивки (медицинско осигуряване, обучение и образование, работно облекло и др.) и икономическото стимулиране на работещите. Възможно е да се обсъди въвеждането на системи на управление, базирани на цели, при които заплащането на труда да бъде обвързано с изпълнението на поставените цели и постигнатите

резултати и ефективност на труда. Възстановяването на възможността за извършване на специализиран труд извън работно време на лесовъдите, при спазване на принципа за избягване на конфликта на интереси би имало ролята на допълнително икономическо стимулиране на работещите в ДЛС.

- Регламентирано предимство при наемане на местни хора. Основната политика на ДЛС трябва да бъде да привлича добре образовани местни кадри.
- Подобряване на контрола и охрана на дейностите в горите. Основно предизвикателство остава повишаване на контрола в частни гори под 2 ха, за които ДЛС отговаря.
- Прозрачност на провеждането на търговете и контрол върху ДЛС. Въпреки липсата на данни за проблеми в провеждането на търговете и законността на действията на служителите на ДЛС не трябва да се пренебрегва необходимостта от планиране и провеждане на мерки, насочени към прозрачност и законност на дейността в организацията.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С МЕСТНИТЕ ХОРА И СОЦИАЛНО СЛАБИТЕ В РЕГИОНА

Приобщаването на местните хора към изпълнението на дългосрочните цели на сертификацията, отглеждането и управлението на горите е дълъг процес. Осигуряването на подкрепа за местни инициативи, опазването на ландшафта, създаването на условия за туризъм е от изключителна важност за „навлизане“ на ДЛС в живота на местните общности.

Към момента оценките, които хората дават на дейността на ДЛС са много високи. Данните дават възможност да се дефинират някои от възможните подходи, които освен всичко останало, да се използват като „разменна монета“ за участие на представители на местните общности в процеса на сертифициране и управление на горите. За да се запази тази оценка и да се гарантира участието на представители на местните хора в процеса на управление на горите след сертифицирането им е необходимо предприемането на стъпки в няколко насоки:

- Запазване на тарифните такси и количествата на дървата за огрев за местното население. Опасението от повишаване на цените на дървата за огрев след сертифицирането на горите е основното безпокойство сред местните хора. Не само високата зависимост, но и усещането, че „гората им принадлежи“ определят особената чувствителност на местните хора към тази тема.
- Привличане на частните собственици на гори в процеса на управление на гората. Към момента частните собственици често не се чувстват съпричастни към опазването (вкл. от повреди) и сертифицирането на горите, тъй като това не ги интересува. Основният им интерес е свързан с извличане на максимална полза и евентуална печалба от собствеността им. За да бъдат привлечени частните собственици в управлението на горите им е необходимо преди всичко те да бъдат информирани, а след това да бъдат натоварени със съответните задължения.
- Работа с хората ангажирани в събиране на НДГП. Въпреки малките обеми на събираните НДГП би било препоръчително организирането и провеждането на обучителни курсове за щадящи практики на събирането на гъби, билки, горски плодове и др. Целта на тези курсове ще бъде както да се създадат определен набор от практически знания и умения у желаещите да се занимават с тази дейност, така и ще гарантира запазването и развитието на този ценен горски ресурс. Част от тази дейност включва и постоянен контрол на събирачите на терен и приемателните пунктове от страна на служителите на ДЛС.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОПРЕРАБОТВАТЕЛНИ ФИРМИ

Взаимодействието на ДЛС с частните дървопреработвателни фирми дава и някои допълнителни възможности за реализиране на повишен социален ефект в региона:

- Подпомагане и управление на процеса на браншово сдружаване. Наред със стимулирането на регистриране на местни фирми, следва с подкрепата на ДЛС да стартира процес на регионални браншови срещи, на които с активното участие и медиация на представителите на РДГ и ДЛС да се заложи началото на браншово сдружаване на дърводобивния и дървопреработвателен бизнес в региона.

III. ПРИЛОЖЕНИЯ

III.1. ОСНОВНИ СФЕРИ НА ИНТЕРЕС НА ОЦЕНКАТА ЗА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Оценка на дейностите на ТП ДЛС Витошко- Студена и тяхното възможно негативно или позитивно въздействие върху заинтересованите страни

- Видове дейности и тяхната регламентация;
- Физически и/или юридически лица, с които си взаимодействат при изпълнение на дейностите;
- Общински и държавни структури, с които си взаимодействат при изпълнение на дейностите;
- Оценка на възможното негативно или позитивно въздействие от тези дейности.

Незаконна сеч, заселване, браконьерство и други незаконни действия

- Наличие на данни за незаконна сеч, заселване, браконьерство и други незаконни действия от местни и/или приходящи хора;
- Оценка на обема и възможното въздействие от тези дейности;
- Въведени системи и мерки за мониторинг и превенция.

Структура на собствеността, собственост и права за ползване, спорове върху собствеността и правото за ползване

- Структура на собствеността върху земята;
- Права за ползване и регламентация;
- Наличие/отсъствие на спорове върху собствеността и правото за ползване;
- Механизми за разрешаване на подобни спорове (ако има такива), вкл. за спиране на дейността в спорните райони;
- Участие и форми на контрол на различните собственици (ако има такива) в управлението на горите и дейностите в тях;
- Документирани процедури и правила за идентифициране и превенция на възможни заплахи към съседни земи и практики, вкл. исторически, архитектурни и културни ценности;
- Осигурен форми на достъп до горските ресурси за местни хора без собственост;
- Подходящи механизми за разрешаване на проблеми и осигуряване на справедливи компенсации в случай на загуба или повреда, засягащи законни или обичайни права, собственост, ресурси или средства за препитание на местните хора.

Наемане, обучение, здраве и сигурност на работещите и техните семейства и други услуги за общностите в или около ТП ДЛС Витошко- Студена

- Предимство на местните хора при наемане на работа;
- Подпомагане достъпа до основни услуги – здравни, образователни и др.;
- Познаване на спазване на основните законови изисквания за здраве и безопасност на труда;
- Система за спазване и изпълнение на тези изисквания;
- Обучение и оборудване, осигуряващо безопасни условия на труд;
- Документация за всички случаи на трудови злополуки и смърт с регламентирани компенсации;
- Спазване на националното и международно трудово право, профсъюзи и колективни трудови договори.

Насърчаване на оптималното ползване и местна обработка на разнообразните горски продукти

- Дял на местните фирми, ангажирани в дейности, пряко или косвено свързани с дейността на ДЛС;
- Регламентация на този вид взаимодействия.

Засилване и диверсификация на местната икономика, избягвайки зависимостта ѝ от единични горски продукти

- Информация за възможностите, ролята и потенциала, предлагани за използване на по-малко познати възможности на горите – НДГП, почивка и др.;
- Документирана оценка на тези възможности;
- Система за насърчаване използването на тези възможности от страна на местните хора и фирми.

Зачитане, поддържане и засилване на ценността на услугите и ресурсите, свързани с гората, като речни басейни, лов и риболов

- Информация за услугите и ресурсите, свързани с гората, като речни басейни, лов и риболов;
- Включеност на тези услуги и ресурси в плановете за управление.

Обучение и супервизия на работещите в горите за осигуряване на правилно провеждане на дейностите по ЛУП

- Документирано обучение на всички работещи в горите за осигуряване на правилно провеждане на дейностите по ЛУП ;

Въвеждане на изследванията и събраните данни, необходими за мониторинга на екологичното и социално въздействие от дърводобива и другите дейности

- Включване на данните в плановете за управление;
- Изграждане на консултативни органи за тяхното спазване.

Подходящи механизми за разрешаване на проблеми и осигуряване на справедливи компенсации в случай на загуба или повреда, засягащи законни или обичайни права, собственост, ресурси или средства за препитание на местните хора

- Провеждане на регулярни срещи с представители на местните общности и фирми за обсъждане на възможните екологични и социални въздействия;
- Наличие на мониторингови програми/системи, договорени с представители на местните общности и фирми

III.2. СПИСЪК НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ТП ДЛС ВИТОШКО-СТУДЕНА И МЕСТНИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

1. Инж. Драгомир Пенчев - директор ТП ДЛС Витошко- Студена
2. Инж. Людмила Иванова - зам. директор на ТП ДЛС Витошко- Студена
3. Инж. Анелия Стефанов – гл. счетоводител на ТП ДЛС Витошко-Студена
4. Кметската управа на с. Боснек
5. Атанас Русев – представител на местно туристическо дружество
6. Група местни хора (подбрани на случаен принцип)

III.3. СПИСЪК НА ОСНОВНИТЕ ФИРМИ АНГАЖИРАНИ С ДЪРВОПРЕРАБОТВАНЕ И ЛЕСОКУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ, С КОИТО ДЛС РАБОТИ

Дървопреработване

1. „Емона 2013“ ЕООД – гр. Земен
2. Слава Сава Г10 ЕООД